

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.III.38.415/2019/9.

A tanács tagjai: Dr. Sperka Kálmán a tanács elnöke, Dr. Sugár Tamás előadó bíró, Dr. Vitál-Eigner Beáta bíró

A felperes:...

A felperes képviselője: ...Ügyvédi Iroda

Az alperes: alperes neve...

Az alperes képviselője: ...

A per tárgya: földvédelmi ügyben indult közigazgatási jogvita

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: a felperes

A felülvizsgálati kérelem száma: 7.

Az elsőfokú bíróság neve, határozatának kelte és száma: Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2019. október 17-én hozott 1.K.27.713/2019/6. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.K.27.713/2019/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 70.000.- (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A M.B.H. a 2269/2004. számú határozatában a Veszprémi Bányakapitányság elsőfokú határozatát megváltoztatta és a Bányakapitányság 700/1994/9. számú határozatával megállapított „H.II....” bányatelket a felperesi bányavállalkozó kérelmének megfelelően bővítette több H. külterületén lévő

ingatlannal. A határozat szerint a kitermelni kívánt ásványi nyersanyag kavics és homok, a kitermelés módja külfejtés. Az indokolás szerint az elsőfokú és másodfokú határozat megismételt eljárás eredményeként született, mert az alapeljárásban hozott jogerős határozatot a Veszprém Megyei Bíróság az 5.K.21.295/2004/3. számú ítéletében hatályon kívül helyezte és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte. Az alapeljárásban a Gy.M.S. Megyei Földhivatal a bányatelek bővítéséhez nem járult hozzá, mert az értékes termőföldek igénybevételeivel járt volna. A bíróság a fenti számú ítéletében többek között kifejtette, abban a körben, hogy a bányatelek jogosultjának a jövőbeni szándéka mire irányul a szakhatóság nem jogosult véleményt nyilvánítani, hiszen önmagában a bányatelek bővítése nem jelenti a termőföld más célú hasznosítását is. A megismételt eljárásban a Gy.M-S Megyei Földhivatal a bírósági ítéletben foglaltakra figyelemmel járult hozzá a bányatelek bővítéséhez.

- [2] A felperes az elsőfokú ingatlanügyi hatósághoz kérelmet terjesztett elő a hegyeshalmi ... hrsz.-ú ingatlan a) jelű alrészletének, valamint a hegyeshalmi... hrsz.-ú ingatlan a) jelű alrészletének részleges végleges más célú hasznosítása engedélyezésére. Előadta, hogy az érintett ingatlanrészek a „H.II.” védnevű bányatelekkel lefedettek. Az elsőfokú hatóság a 2019. április 17-én kelt 10049/2019. iktatószámú határozatával a kérelmet elutasította. Megállapította, hogy a más célú hasznosításra igénybe venni kívánt földrészetek az átlagosnál jobb minőségűek, így a kivonás akadályát képezi a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Tftv.) 15/B. § (3) bekezdése.
- [3] A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes a 2019. június 7-én kelt 10197/2019. iktatószámú határozatában az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Megállapította, hogy a perbeli ingatlanrészek termőföldként vannak nyilvántartva és hasznosítva, ezért az azokon lévő ásványvagyon kitermelése csak más célú hasznosítás útján lehetséges. A kivonást külfejtéses bányászati tevékenység végzése érdekében kérte a társaság. A Tftv. önálló alcímben rendelkezik a cél-kitermelőhely, anyagelőhely és a külfejtéses bányászati tevékenység végzéséhez szükséges termőföld végleges más célú hasznosításának engedélyezésére vonatkozó külön szabályokról. Ezen alcím rendelkezéseinek alkalmazása során a cél-kitermelőhely létesítése alatt a külfejtéses bányászati tevékenység végzését is érteni kell. A Tftv. 15/B. § (3) bekezdésére figyelemmel cél-kitermelőhely létesítése céljából kizárólag az átlagosnál gyengébb minőségű termőföld végleges más célú hasznosítása engedélyezhető. Ez a feltétel jelen esetben nem áll fenn, mert a kivonni kívánt termőföldek jobb minőségűek mint a hegyeshalmi átlag. A Tftv. 11. § és 15/B. § rendelkezései között nincs párhuzamosság, a döntés alapját jelentő szigorítás minden kőfejtéses bányászati tevékenységre vonatkozik. A bányatelek megállapítása csak lehetőséget nyújt a konkrét tevékenység végzéséhez szükséges engedélyek megszerzéséhez.
- [4] A fellebbezésben foglaltakkal ellentétben az ingatlanügyi hatóságnak nincs intézkedési kötelezettsége sem a termőföld kivett helyé nyilvánítása, sem a kártalanítás megállapítása tekintetében. Az érintett termőföld ugyanis nem azért lesz a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Bt.) szerinti „kivett hely”, mert az ingatlanügyi hatóság a termőföld végleges más célú hasznosításához nem járult hozzá.

A kereseti kérelem

- [5] A felperes keresettel támadta az alperes határozatát kérve annak bírósági felülvizsgálatát.

Az elsőfokú ítélet

- [6] A közigazgatási és munkaügyi bíróság jogerős ítéletében a keresetet elutasította. Az indokolásban felhívta a Tftv. 9. § (1) bekezdés a) pontját, (3) bekezdését, 10. § (1), 11. § (1), (2), 15/B. § (1), (3)

bekezdéseit; a Bt. 26/C. § (1), (3) bekezdéseit, 49. § 16. pontját, továbbá a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII.14.) IRM rendelet (a továbbiakban: Jszt.) 41. § (1) bekezdését.

- [7] Rögzítette, a felperes kérelmét külfejtéses bányászati tevékenység végzése érdekében terjesztette elő, amely egy szűkebb tevékenység a bányauzem bővítéséhez képest. A termőföld időleges, illetőleg végleges más célú hasznosítására vonatkozó közös szabályokat a Tfv. 9-13. §-ai határozzák meg, ehhez képest a jogszabály a cél-kitermelőhely, anyaglelőhely és a külfejtéses bányászati tevékenység végzéséhez szükséges termőföld végleges más célú hasznosításának engedélyezésére irányadó speciális szabályokat külön alcímben, a 15/B. §-ban rendezi. E két címben foglalt rendelkezések az általános-speciális viszonyban állnak egymással. A 10. §-ban meghatározott általános rendelkezések alkalmazására akkor kerülhet sor, ha a tevékenység nem minősül egyidejűleg külfejtéses bányászati tevékenységnek, ellenkező esetben ugyanis az erre irányadó 15/B. §-ában meghatározott speciális rendelkezéseket kell alkalmazni.
- [8] A Tfv. 15/B. § (1) bekezdése szövegegyeszerűsítést alkalmaz, mert a jogszabályhely rögzíti, hogy az alcímben foglalt további rendelkezések „cél-kitermelőhely és anyaglelőhely” rövidítés mellett megfelelően alkalmazandók valamennyi tevékenységre, így a külfejtéses bányászati tevékenységre is.
- [9] A fentiekre figyelemmel az alperes helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a felperesi kérelem elbírálása során a Tfv. 15/B. § alkalmazása indokolt, és mivel az érintett földterületek az átlagosnál jobb minőségűek, ezért jogszerűen utasította el a kérelmet.
- [10] A bányatelek fektetési eljárás egy külön hatósági eljárás volt, az abban kialakított szakhatósági állásfoglalás jelen eljárásban a hatóságot nem köti.
- [11] A bíróság osztotta a felperes álláspontját, hogy a tárgyi esetben nem a Bt. 26/C. § (1) bekezdésében foglalt speciális rendelkezés, hanem a Bt. 26/C. § (3) bekezdésében rögzített feltételek fennállta vizsgálendő. A Bt. 49. § 16. pontjára figyelemmel a külfejtés vonatkozásában a termőföld kivett helynek minősül, tehát nem a hatóság kérelmet elutasító döntése, hanem a törvény rendelkezése folytán. Nehezen képzelhető el, hogy külfejtéses bányászat esetén a hatóság döntése miatt minősül az érintett terület kivett helynek, mivel ez esetben a termőföld a törvény erejénél fogva az. Ugyanakkor ez nem üresíti ki a rendelkezés alkalmazhatóságát, csak a felperes által kérelmezett tevékenység vonatkozásában.
- [12] A Tfv. megalkotása során az volt a jogalkotói cél, hogy a jó minőségű termőföldek esetében a kivonás csak kivételes lehetőség legyen. A termőföld védelem a bányászati tevékenységhez kapcsolódó gazdasági érdeket megelőzi. A jogszabály nem általánosságban tilalmazza a termőföldön külfejtéses bányászati tevékenység végzését, hanem azt az átlagosnál gyengébb minőségű földterületekre korlátozza.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [13] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet elsődlegesen annak hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítása, másodlagosan az alperesi határozatra is kiterjedő hatályon kívül helyezése és az alperes új eljárásra kötelezése iránt.
- [14] Hangsúlyozta, a Tfv. 15/B. § (1) bekezdés szerinti definíció szerint a cél-kitermelőhely, az anyaglelőhely és a külfejtéses bányászati tevékenység összefoglalóan együtt: cél-kitermelőhely és anyaglelőhely. Ebből nem következik, hogy a 15/B. § (3) bekezdésében írt cél-kitermelőhely létesítése alatt egyúttal a külfejtéses bányászati tevékenység végzését is érteni kell. Ha ez így lenne, akkor a 15/B. § (3) bekezdése is az (1) bekezdés definícióját alkalmazta volna, és nem kizárólag a cél-kitermelőhely létesítésére vonatkozó kikötést tartalmazzák.
- [15] Alapvető tévedés, hogy a Tfv. 11. és 15/B. §-a között nincs párhuzamosság. Jelen esetben nem cél-kitermelőhely létesítéséről van szó, hanem egy már meglévő bányatelken belüli bányauzem

bővítéséről és e tekintetben más célú hasznosítás engedélyezéséről. Ezzel kapcsolatban nem a Tfv. 15/B. §-ának rendelkezéseit kell figyelembe venni, hanem a 11. § előírásait. A perbeli esetet a Tfv. 11. § (3) bekezdés a) pontja szerinti helyhez kötött igénybevételnek kell tekinteni a meglévő létesítmény bővítését, a b) pont alapján pedig a bányauzemet és a természeti kincsek kitermeléséhez szükséges létesítményt is. Így az alperesi és bírósági érveléssel szemben a két jogszabályhely között párhuzamosság áll fenn, ugyanis azok két egymástól eltérő jogintézményt szabályoznak; a 15/B. § a cél-kitermelőhely létesítésére vonatkozik, míg a 11. § a helyhez kötött igénybevétel eseteit rögzíti. Nem jogszerű az a bírósági okfejtés, hogy a Tfv. 15/B. § alkalmazása során a cél-kitermelőhely létesítése és a külfejtéses bányászati tevékenység közé egyenlőségjelet lehetne tenni.

- [16] A bányatelek fektetési eljárásban a földhivatal szakhatóságként nem emelt kifogást a termőföld minőségére figyelemmel, így a kivonás iránti eljárásban sem tehetne másként.
- [17] A kártalanítás körében a felperes kifejtette, hogy a Bt. 49. § 16. pontára tekintettel nem azon területek minősülnek törvény erejénél fogva kivett helynek, amelyeket a jogszabály taxatíve felsorol, hanem azok, amelyek esetében a bányászati tevékenységet a kivettség tárgya szerint hatáskörrel rendelkező illetékes hatóság hozzájárulásával az általa előírt külön feltételek megtartásával lehet folytatni. A kivett jelleg megállapításához szükséges egy hatósági határozat, ahogy ezt a Bt. 26/C. § (3) bekezdése is előírja. A felperes szerint az alperes által hozott elutasító határozat tartalmát tekintve kivett helyé nyilvánította a tárgyi földrésztleteket, ebben az esetben pedig az alperesnek a Bt. 26/C. § (3) bekezdésére tekintettel a kártalanításról is rendelkeznie kellett volna.
- [18] A felperes az elsőfokú peres eljárás során tett valamennyi nyilatkozatát fenntartotta, kérte, hogy azokat a Kúria tegye a felülvizsgálati eljárás tárgyává.
- [19] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását indítványozta.

Döntés a befogadásról

- [20] A Kúria a Kfv.VI.38.415/2019/2. számú végzésével a felülvizsgálati kérelmet befogadta.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [21] A felülvizsgálati kérelem alaptalan.
- [22] A Kp. 120. § (5) bekezdésére figyelemmel a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt.
- [23] A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a pontosan és törvényesen megállapított tényállásból az ügy érdemében helytálló jogi következtetéseket vont le.
- [24] A Kp. 115. § (1) bekezdése szerint a jogerős ítélet, továbbá a keresetlevelet visszautasító vagy az eljárást megszüntető jogerős végzés ellen jogszabálysértésre hivatkozással felülvizsgálati kérelmet terjeszthet elő a fél, az érdekelt, valamint a rendelkezés rá vonatkozó része ellen az, akire a határozat rendelkezést tartalmaz.
- [25] A Kúria hangsúlyozza, a Kp. 115. § (1) bekezdésének megfelelően a támadott ítéletre vonatkozó jogszabálysértéseket a felülvizsgálati kérelemnek kell tartalmaznia. A felülvizsgálati eljárás kereteit egyértelműen a felülvizsgálati kérelem határozza meg, ebben a körben nem vehetők figyelembe a felperesnek az elsőfokú bírósági eljárás során tett nyilatkozatai.
- [26] A termőföld (időleges, illetőleg végleges) más célú hasznosítására vonatkozó közös szabályait a Tfv. 9-13/A. §-ai, míg a cél-kitermelőhely, anyagnyerőhely létesítéséhez és a külfejtéses bányászati tevékenység végzéséhez szükséges termőföld végleges más célú hasznosításának engedélyezésére vonatkozó külön szabályokat a Tfv. 15/B. §-a tartalmazza. A Tfv. 15/B. § (1) bekezdése értelmében a cél-kitermelőhely és anyagnyerőhely létesítéséhez és a külfejtéses bányászati

tevékenység végzéséhez (a továbbiakban együtt: cél-kitermelőhely és anyagnyerőhely) szükséges termőföld más célú hasznosításának engedélyezése esetén a 9-13. §-okban foglaltakat ezen alcímben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

- [27] A felülvizsgálati bíróság megítélése szerint jogszabálysértéstől mentesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a fenti két címben foglalt rendelkezések az általános-speciális viszonyában állnak egymással. Ez egyértelműen következik a Tfv. 15/B. § (1) bekezdéséből, ugyanis ez a jogszabályhely speciális szabályként határozza meg a 15/B. §-t a 9-13. §-okhoz, mint általános szabályokhoz képest a cél-kitermelőhely és anyagnyerőhely létesítéséhez és a külfejtéses bányászati tevékenység végzéséhez szükséges termőföld más célú hasznosításának engedélyezése esetére. Ez egyben azt is jelenti, hogy - az elsőfokú ítéletben írtakkal egyezően - a felperes részéről hivatkozott 11. § (3) bekezdése a jogviszony elbírálásakor nem alkalmazható, ha az érintett tevékenység a 15/B. § hatálya alá tartozik.
- [28] A Kúria utal arra, hogy a Tfv. 15/B. §-át a 2017. évi CCV. törvény 144. § b) pontja módosította 2018. január 1-jei hatálybalépéssel. A módosítás előtti szöveg szerint a cél-kitermelőhely létesítéséhez és a külfejtéses bányászati tevékenység végzéséhez (a továbbiakban együtt: cél-kitermelőhely) szükséges termőföld más célú hasznosításának engedélyezése esetén a 9-13. §-okban foglaltakat ezen alcímben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A 15/B. § (1) bekezdés módosított szövege a cél-kitermelőhely létesítése és a külfejtéses bányászati tevékenység végzése mellé az anyagnyerőhely létesítését is felveszi a 15/B. § hatálya alá, azonban a jogalkotó a 15/B. § további rendelkezései körében ezt a módosítást nem vezette át, vagyis a módosítás ellenére továbbra is a „cél-kitermelőhely létesítése” kategóriájával írja le azt a három tevékenységet, amelyre a 15/B. § vonatkozik (cél-kitermelőhely, anyagnyerőhely létesítése és külfejtéses bányászati tevékenység végzése). Ugyanakkor a fejezetcímből egyértelmű, hogy a „cél-kitermelőhely létesítése” megjelölés vonatkozik az anyagnyerőhely létesítésére és a külfejtéses bányászati tevékenység végzésére is. Ellenkező jogértelmezés mellett a 15/B. § kizárólag a cél-kitermelőhely létesítésére irányadó szabályokat foglalná magába, amely nyilvánvalóan nem felel meg a jogalkotói szándéknak.
- [29] A Tfv. 15/B. § (3) bekezdése értelmében cél-kitermelőhely létesítése céljából kizárólag átlagosnál gyengébb minőségű termőföld végleges más célú hasznosítása engedélyezhető.
- [30] A korábban írtaknak megfelelően a Tfv. 15/B. § (3) bekezdése szerinti „cél-kitermelőhely létesítése” alatt a külfejtéses bányászati tevékenység végzését is érteni kell, így - a felperesi okfejtéssel szemben - ez a jogszabályhely vonatkozik a perbeli jogviszonyra, azt az eljáró hatóságok és az elsőfokú bíróság helyesen értelmezték és alkalmazták.
- [31] A felperes által sem vitatott tény, hogy a kérelmében megjelölt, más célú hasznosításra igénybe venni szándékozott termőföldek a hegyeshalmi átlagnál jobb minőségűek. Erre figyelemmel a felperes végleges más célú hasznosítás engedélyezésére irányuló kérelme jogszerűen került elutasításra a Tfv. 15/B. § (3) bekezdésére alapítottnak.
- [32] A felülvizsgálati bíróság visszaütal jelen ítélet indokolásának első pontjában írtakra, amely szerint a bányatelek fektetési eljárásban az ingatlanügyi hatóság először nem járult hozzá a bányatelek bővítéséhez, mert az értékes termőföldek igénybevételeivel járt volna. A hatóság szakhatóságként eljárva a Veszprém Megyei Bíróság ítéletében foglaltakra figyelemmel tett a megismételt eljárásban hozzájáruló nyilatkozatot. Az ítélet egyebek mellett rögzítette, hogy önmagában a bányatelek bővítése nem jelenti a termőföld más célú hasznosítását is. A Kúria nézete szerint a bányatelek fektetése iránti eljárásban a fenti tényállás mellett kiadott ingatlanügyi szakhatósági hozzájárulásból nem következik az, hogy a végleges más célú hasznosítás engedélyezésére irányuló perbeli eljárásban az ingatlanügyi hatóságnak a kérelmet pozitívan kell elbírálnia.
- [33] A felperes nem vitatta az elsőfokú bíróságnak - a felperes álláspontjának megfelelő - azon okfejtését, hogy a kártalanítás vonatkozásában a tárgyi esetben nem a Bt. 26/C. § (1) bekezdésében foglalt speciális rendelkezés, hanem a Bt. 26/C. § (3) bekezdésében rögzített feltételek fennállta vizsgálendő.

- [34] A Bt. 26/C. § (3) bekezdése kimondja, ha a már megállapított bányatelek területét a bánya bezárási műszaki üzemi terv benyújtása előtt kivett helyé nyilvánítják, az ebből eredő károkért a bányavállalkozót kártalanítás illeti meg. A kivett helyé nyilvánításról szóló határozatban a kártalanításról is rendelkezni kell. A kártalanítási összeget a kivett helyé nyilvánító határozat véglegessé válásától számított 30 napon belül kell megfizetni. A Bt. 49. § 16. pontja alapján „Kivett hely”: ahol bányászati tevékenységet a kivettség tárgya szerint hatáskörrel rendelkező hatóság hozzájárulásával, az általa előírt külön feltételek megtartásával szabad folytatni. A jogszabályhely második mondata kivett helynek minősíti többek között a külfejtés vonatkozásában termőföldet.
- [35] A Bt. 49. § 16. pontja a „Kivett hely” meghatározása során az első mondatában általános definíciót határoz meg, míg a második mondatban egy nyitott felsorolást tartalmaz. A második mondat ex lege kivett helyé nyilvánítja a külfejtés vonatkozásában a termőföldet. Ennek megfelelően a termőföld kivett helyé minősítése nem határozatban történik, hanem jogszabály által.
- [36] Az alperesi határozat nem tekinthető olyan döntésnek, amely a kérelemmel érintett földrészeket kivett helyé nyilvánítja, ilyen tartalommal egy a Tfv. 15/B. § (3) bekezdésére alapítottan hozott döntés nem bírhat. Az ingatlan-nyilvántartási hatóság a külfejtéses bányászati tevékenység végzéséhez szükséges termőföld más célú hasznosításának engedélyezésére irányuló eljárásban nem nyilváníthat termőföldet kivett helyé, így döntésében a kártalanításról sem kell rendelkeznie.
- [37] A Kúria a jogerős ítéletet a Kp. 121. § (2) bekezdését alkalmazva hatályában fenntartja.

A döntés elvi tartalma

- [38] *Külfejtéses bányászati tevékenység végzéséhez szükséges termőföld más célú hasznosításának engedélyezésére irányuló eljárásban alkalmazandó a Tfv. 15/B. § (3) bekezdése, vagyis ilyen célból kizárólag az átlagosnál gyengébb minőségű termőföld hasznosítása engedélyezhető.*

Záró rész

- [39] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó 107. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.
- [40] Az alperes a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 83. § (1) bekezdésére figyelemmel felülvizsgálati eljárási költségre nem jogosult, mert költségjegyzéket nem terjesztett elő.
- [41] A feljegyzett felülvizsgálati eljárási illetéket a pervesztes felperesnek kell megfizetnie, ennek összegét az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése határozza meg.
- [42] Az ítélettel szembeni felülvizsgálatot a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2020. október 28.

Dr. Sperka Kálmán s.k. a tanács elnöke, Dr. Sugár Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Vitál-Eigner Beáta s.k. bíró